

Subiectul operei literare Maitreyi de Mircea Eliade

La un prim nivel de interpretare, actiunea ar putea fi povestita astfel:

Allan - tanar inginer european, venit in India la lucru si stabilit la Calcutta, face cunostinta cu Maitreyi (fiica lui Narendra Sen -superiorul ierarhic al lui Allan). Invitat sa locuiasca in casa- familiei Sen, tanarul va avea revelatia unei lumi misterioase si ciudate, axate pe alte valori morale decat cele ale europenilor si suficienta siesi.

In aceasta lume,.

Maitreyi constituie si ea o revelatie: este primitiva, dar si cultivata (cunoscuta fiind in cercurile de intelectuali bengaleze, prin poemele filosofice pe care le scrie, apreciate chiar de marele scriitor Tagore); tandra, dar si capricioasa, "fiinta umana si aspiratie metafizica" (Pompiliu Constantinescu), Maitreyi ii apare oaspetelui cu o infatisare mereu noua, invaluita in mister: "Daca ma gandeam adesea la Maitreyi (...), daca, mai ales, ma tulbura si ma nelinistea, aceasta se datora straniului si neintelesului din ochii, din raspunsurile, din rasul ei (...). Nu stiu ce farmec si ce chemare aveau pana si pasii ei.

Viata lui Allan cunoaste astfel doua ipostaze: una profana (constand in activitatea curenta si in relatiile cu ceilalti europeni din India) si una sacra, intrucat in proza lui Mircea Eliade, fiecare poveste de dragoste este o hierofanie .

Cei doi tineri se intalnesc mereu: in biblioteca, (unde lucreaza la clasificarea cartilor familiei), la masa, pe terasa casei; uneori, ei se plimba cu masina sub cerul plin de stele al Bengalului sau poarta lungi discutii (la care ia parte si Chabu -sora mai mica a Maitreyiei).

Catva timp, Allan isi pastreaza luciditatea, fiind chiar deranjat de atitudinea prea ingaduitoare a familiei Sen: "Cand ni se incurajeaza si glumele sentimentale, ma dezgusta. Mi se parea ca e un complot general la mijloc, ca sa ma indragostesc de Maitreyi" (in realitate, familia Sen urmarea sa-l infieze pe Allan pentru ca, la batranete, sa poata pleca in Anglia).

Treptat, tanarul este prins in jocul iubirii (de o nesfarsita suavitate) pe care il evoca in acorduri inalte, poematice: "Cand voi gasi linistea, omule, Dumnezeule, prietenul meu?". Fiecare intalnire cu Maitreyi releva o alta fateta a acestei fiinte misterioase si nefericite, alcatuite din indrazneala si ingenuitate, vis magic si naivitate, imposibil de cunoscut ca insasi Mama Pamant.

Iubirea constituie un miracol, dar si o modalitate de incadrare in armonia cosmica; de aici, frumusetea noptii bengaleze (cu cerul plin de stele si arborii plini de licurici); de aici, natura luxurianta a Indiei - ipostaza a unui Cosmos purificat, in care se savarsesc mistere:

"Cine stie ce minuni se urzeau atunci printre lotusii cu frunzele stranse, in apa aceea fara tresarire in care se oglindeau zborurile boabelor de aur? Ma scuturam mereu pentru ca preajma noastra se prefacuse in basm, si omul tanar din mine, omul ceasului aceluia de amagiri, se lasa adormit de sfintenia si irealul prezentei noastre in fata acestui elesteu incremenit".

Referate

Referate, Comentarii, Eseuri, Caracterizari
<http://referatenoi.ro>

Cand Maitreyi incepe sa-l viziteze, noaptea, pe Allan, bucuria si extazul se impletesc in sufletul ei cu constiinta ca a pacatuit, ca a tulburat marele Ritm in care se incadreaza toate. De aceea, va oficia un ritual al logodnei, neasteptat si pur, in care cuvintele se convertesc in incantatii inalte, tulburatoare ca muzica sferelor:

"Ma leg pe tine, pamantule ca eu voi fi a lui Allan si a nimanui altuia: Voi creste din el ca iarba din tine. Si cum astepti tu ploaia, asa ii voi astepta eu venirea, si cum iti sunt tie razele, asa va fi trupul lui mie (...). Tu ma auzi, mama pamant, tu nu ma minti, maica mea".

Locul in care se va desfasura acest ritual devine astfel Centru al Lumii si poarta de comunicare cu marele Univers; prin ritual, cuplul se intoarce in timpul mitic, devenind arhetip. Autorul transforma iubirea celor doi intr-o "universalia" si ii confera virtuti ontologice, fiecare indragostit devenind un Pelerin spre Absolut, spre initiatica "nunta in cer".

Tradati involuntar de Chabu, cei joi indragostiti sunt despartiti in mod brutal de Sen care-i cere lui Allan sa plece si sa intrerupa orice legaturi cu fiica sa.

Chinuit de amintiri, tanarul se retrage in Himalaia; mai tarziu afla ca, dorind sa fie alungata din casa spre a-l urma, Maitreyi i se daruise vanzatorului de fructe. Nimic nu poate schimba insa hotararea tatalui, iar povestea de dragoste capata o aura tragica.

Atata vreme cat casatoria ar fi trebuit sa fie o reiterare a Cosmogoniei (prin constituirea intregului), interzicerea ei conduce la pierderea contactului cu frumusetea lumii. De aici, cele doua viziuni din jurnal, asupra aceleiasi realitati: una luminoasa corespunzand timpului iubirii si alta interogativ-sceptica cea a . timpului amintirii: parantezele arata o trista oboseala cosmica transformata in luciditate.

Maitreyi - ale carei dimensiuni sunt de mare eroina tragica, isi va calca juramantul fata de Muma Pamant si-si va realiza destinul fara Allan, pe care il va mai vedea intr-o "nunta in cer" catre sfarsitul acestui mileniu in care le-a fost dat sa traiasca.